

A 2015. év Füzéki-díjasa: Varga Róbert

[XXVII. évfolyam, 2015. 11. szám](#)

[Napló](#)

Kocsis István

Két oka van a mai Széchenyi könyvtárbéli találkozásunknak. Fejet hajtunk és tisztelgünk az 1956-os forradalom és szabadságharc, az elesett, a kivégzett mártírok emléke előtt. Tisztelettel emlékezünk az egykori kollégára, az akkor friss egyetemi diplomával dolgozni kezdő *Füzéki Istvánra*, a fiatal pályakezdő könyvtárosra, akit bátor magatartásáért az orosz megszállók kivégeztek.

Ugyanakkor ez az alkalom lehetőség számunkra, hogy Füzéki István emlékének ápolásával egyidejűleg a könyvtáros közösség minden év október 23-ához kötődően elismerésben részesítsen, azaz Füzéki István-emlékéremmel ismerjen el egy erre érdemes könyvtáros kollégát.

Az idei év kitüntetettje *Varga Róbert*.

Varga Róbert a Somogy Megyei Könyvtár éléről ment nyugdíjba, Kaposváron. Megtisztelő számomra, hogy ünnepségünkön én mondhatom a könyvtárosi munkásságát méltató laudációt.

Varga Róbert 1950. március 5-én született Kelevizen. Szülei ebben a községben voltak pedagógusok. Gyermekkorától kezdve ő is erre a pályára készült, szerette volna továbbvinni a nagy- és dédszülei hagyományokat, ám a sors közbeszólt. Az érettségi után nem vették fel az egyetemre, de felvették Marcaliba, a járási könyvtárba, s ezzel megkezdődött sok éven át tartó tanulása a különféle oktatási intézményekben. Szombathelyen elvégezte – levelező tagozaton – a népművelés–könyvtár szakot, majd 1978-ban tanári diplomát kapott a Pécsi Tanárképző Főiskolán, történelemből. Az ELTE kiegészítő könyvtár szakát 1986-ban fejezte be. Mindezeket megtette a Művelődési Minisztérium vezetőképzőjével, majd 1999–2000-ben kulturális menedzser oklevelet szerzett, újra az ELTE-n. Természetesen mindezt a napi munkája mellett.

Visszakanyarodva az időben, 1972-ben megnősült. Felesége, *Füzes Márta* ugyancsak könyvtáros. A Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakközépiskola könyvtárában dolgozott Kaposváron, onnan is ment nyugdíjba. Két gyermekük van. Bálint fiúk Kaposváron, gimnáziumban tanít, és igazgatóhelyettes. Máté fiúk szintén nős, Pilisvörösváron a Művészetek Háza igazgatóhelyettese és a városi könyvtár igazgatója. Nekik is két gyermekük van. Mint láthatjuk, a Varga család körében erős a vonzalom a könyvtári pálya iránt.

Varga Róbert 1980-ban a Somogy Megyei Könyvtárban osztályvezetői kinevezést kapott, majd ugyanott 1993-tól igazgatóként dolgozott. 2011-ben – az igazgatói ciklusa lejártá előtt – lemondott, és kérte nyugdíjazását.

Ünnepeltünk aktivitása megnyilvánult a szakmai közéletben is. 1976-tól 1986-ig ő volt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Somogy Megyei Szervezetének titkára. Két cikluson át dolgozott az MKE Közkönyvtári Egyletének vezetőségében. Nagy hatással volt rá

a könyvtárosok 1980-ban (szeptember 1. és 7. között), Telkibányán megrendezett olvasótáborra. Varga Róbertet is megérintette az olvasótáborok léleklependítő élménye, amikor őszinte kollegiális, emberi közösségben a személyiségek megnyílhattak egymás előtt.

Telkibánya nagyszerű folytatása volt a szintén legendássá vált ásothalmi olvasótábor, 1981. július 5. és 15. közt. A szakmai táborok élményeinek hatására évekig dolgozott kiscsoportok vezetőjeként a Somogy Megyei Könyvtár Módszertani Osztálya által szervezett olvasótáborokban, Balatonfenyvesen és Csurgón.

Ebben az időszakban jobban felértékelődött a bibói értelemben vett „szabadság kis köreinek” a fontossága és szerepe. Természetesen élesen figyeltek a gyanakvó és „szolgálatos” fülek és szemek. Ennek köszönhetően Róbertnek a helyi pártbizottságon kellett kihallgatásokon megjelennie.

„Ha a madár látja, hogy hasztalan esik a fütyörészése, élelem után néz és elhallgat.” Varga Róbert is teljesen visszavonult, a megyei könyvtár jó hírnevét védve és féltve osztályvezetői kinevezéséről is lemondott.

A veleszületett igényességgel párosult aktivitása azonban később is felszínre került. Öt éven át könyvtáros-hallgatókat tanított Kaposváron. 2001-től Somogy megyei vezető könyvtári szakfelügyelő. 2004-től egy cikluson át dolgozott a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiumának kuratóriumában.

Megragadott minden lehetőséget, hogy szakmai tájékozottságát külföldi tapasztalatokkal is bővítse. 1997-ben Dániában, 1998-ban Hollandiában, 2005-ben az Egyesült Királyságban ismerkedett a felsorolt országok könyvtári ellátásával.

Igyekezett tájékozódni a határainkon túli magyarok területének könyvtárainak helyzetéről is. A felszámolt szakszervezeti könyvtári hálózat gyűjteményeiből nyolcezer kötetet Kárpátaljára, Nagyszőlősrre, tizenkétezer kötetet Szabadkára sikerült eljuttatnia. Ő maga személyesen Zentára hordta a könyveket.

Négy évtizedes munkájának sikerességéről számos elismerés tanúskodik: 1977-ben megkapta a Szocialista Kultúráért kitüntetést, 1995-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend ezüstkeresztjét, 1997-ben az MKE-émlékérmet. 2001-ben Szinyei József-díjban részesült.

A helyi elismerések sem maradtak el: 2002-ben Kaposvár Város Szolgálatáért díjat, 2010-ben a Somogy Polgáraiért, 2011-ben a Kaposvár Városáért kitüntető címet vehette át. Ugyancsak 2011-től Széchenyi-díjast is köszönhetünk személyében.

Varga Róbert joggal lehet büszke számos sikerére. Külön diplomáciai erényekre volt szüksége ahhoz, hogy a megyei könyvtár közös fenntartásba vételekor megértesse a városi és a megyei fenntartókkal, hogy ne azt keressék, ki járhat jobban a másik rovására. Végül sikerült elfogadtatnia, hogy mindenki jól jár, beleértve a könyvtárt és az olvasókat is.

Ugyancsak kitartó, szívós munkára, sok esetben a meggyőzés erejére volt szüksége a kistelepülések központi könyvtári ellátásának megszervezésekor is. A községi önkormányzatokkal meg kellett értetnie, ha csatlakoznak a megyei ellátórendszerhez, attól még nem veszítik el saját településük könyvtárát. A mozgó ellátás nem az intézmény mozgását jelenti, mint a bibliobusz esetében, hanem a megyei könyvtár által helybe

kiszállított állománygyarapítást. A könyvtár épülete pedig változatlanul megmarad a település szolgálatában.

A kezdeti szervezési nehézségek után színvonalas könyvtári ellátás jött létre a megye kistélepedéseiben.

Varga Róbertnek köszönhetően kifejlődhetett Kaposváron – a közjó szolgálatában – egy olyan intézmény, amely a városnak és vonzáskörzetének szellemi agorája.

Kaposváron a könyvtár ugyanúgy a közösség kincse, mint a színház, mint a Római-hegyen a Rippl-Rónai-émlékház, vagy a festő szobra a városban, amint ül a szamaras kocsiján.

Az ebből a kedves és szerethető városból sugárzó pannon derű jellemzi a mi Róbert barátunkat is, aki bebizonyította, hogy Csokonai, Takács Gyula, Weöres Sándor és sok más jeles ember lába nyomát követve, hatalmas szellemi örökség talaján állva újra és újra meg kell dolgozni a jövőért, amibe átmentjük a jelen értékeit.

Varga Róbert nem hiába végezte el a történelem szakot is. Egész munkásságából, számos szakmai publikációjából kiderül történelmi szemlélete. Szakmánk jelenségeit is időbeli megjelenésüktől fogva értékeli, vizsgálja. Nem véletlen, hogy megírta *A kaposvári megyei könyvtár története 1945–1960* című munkáját, amely 2005-ben jelent meg. Ugyancsak ebben az évben jelent meg a *Tükröződések* című kötete, amely szintén Kaposvárhoz kötődik.

Tisztában van vele, hogy a múltat is teremteni kell. Az illyési tanács szerint becsületesen meg kell írni. A múlt az életműve egy népnek, és ilyen értelemben a szakmánknak is megvan a maga életműve, amelyet Varga Róbert okulásul mindig a jelen elé állított, bizonyítandó, hogy napjaink jelenségei, összefüggései milyen szálak múltbéli szövevényrendszeré révén érkeztek el a jelenbe.

Tudja a bölcs intelmet: „Egyszerre műveld a három időt!”

Méltó kézbe került a Füzéki István-díj.

Címkék

- [Füzéki-díj](#)
- [OSZK](#)
- [Varga Róbert](#)

Kapcsolódó galériák

[Füzéki-díj, 2015](#)